

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordantca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bocsben: Haasenstain és Vogler (Neuer-Markt, 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2), Pesten: Haasenstain és Vogler Uriutza 13. Lang et Schwarz, Földtúca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlter sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é. Félévre 6 frt. o. é. Évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

Az előfizetés minden hó 1 és 15-kétől megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“

szerkesztősége.

Legujabb táviratok.

Bécs, sept. 2. Az „Oesterr. Corr.“ úgy hallja, hogy az olasz király e hó 20-ka körül fog Bécsbe érkezni 8 napi mulatásra.

A „Pr.“-nek távirják Romából: Egy ide érkezett porosz jegyzék nem tanácsolja a madridi kormány elismertetését, mert attól lehet félni, hogy Orosz-, Angol-, Franciaország és Amerika ellenkezőleg Don Carlosnak hadifolytató hatalmasság gyanánt leendő elismertetését fogják kívánni.

Páris, sept. 2. A „Rappel“ jelenti, hogy a keleti megye republikánus képviselői Thiers elfogadása végett Nancyba mennek. Hírszerint Thiers tiszteletére nagy bankett fog rendeztetni, melyre Elsass Lotharingia városai és községei képviselőket küldendnek.

Berlin, sept. 2. A győzelmi emlék leleplezési ünnepélye a császár, a koronahg, Bismark, a tábornoki kar, a miniszterek a testőrség, külső csapatok, küldöttsegek és nagyszámu résztvevő közönség jelenlétében ma ment végbe. A császár koronahg és Bismark mindenfelől lelkesülten fogadtattak.

Berlin, szeptember 2. A győzelmi emlék leleplezési ünnepélye alkalmából tartott lakomán a császár legelsőben az utolsó háborúban elesett áldozatokért emelt poharat; azután utalva a szabadságharc és a közelebbi háború dicsőteljes tenyeire — poharát az áldozatkész népre, a magas szövetségsekre és a vitéz hadseregre ürté.

Páris, sept. 1. Az orleanisták nemzetközi congressussa ma nyitattott meg. Elnökké a Párisban levő japán követ: Sameshima Naounban választott. Az angol amerikai, szász, luxemburgi és máshonnan való küldöttek jelen voltak a megnyitáson.

A spanyol követ: Abarzuza szombaton történt elfogadásánál ez utóbbi hivatalosan előadta Broglie hgnek Spanyolország érdekeit, mely alkalommal azt kerte, hogy a francia kormány a két állam közt eddig fenállott jó szomszédi viszonyokat ezután is tartsa fenn, a miért is a követ a spanyol kormány köszönetét fejezte ki.

Konstantinápoly, sept. 2. Ignatieff tábornok szabadsággal Krimiba utazott. A külügyminiszter, Rasid pasa Krimiba fog menni, hogy a czárt a szultan nevében üdvözölje.

New-York, sept. 2. Kentucky államban oly dühösen kiütött a cholera, hogy minden cholera-beteg elhal.

New-York, sept. 2. Egy complott fedeztetett fel idejekorán, mely hamis vasuti részvényeket szándékozott forgalomba bocsátani.

Hétfalusi magyar és román bajok.

Az idő mind inkább közelít, midőn a magyar országgyűlés igazságos kézzel le fogja rántani Hétfalú fejről a halotti leplet, melyet Brassó városa hosszú idek folytán Káin szívvél reá borított.

Égre emelt kezekkel várja a minden jogai és jövedelmeitől megfosztott magyar és román nép a szabadulás napját, létezhetése s emelkedése elvont alapjának megnyerését.

Lehetetlen, hogy a periratok óriás halmazára csak azért áldozott volna annyi könyvet és keser-

vesen szerzett, ezekre menő pénzüsszeget ez ősi szabadságától gyalázatos eltörpítő meg nem érdemelt jobbágságra süllyesztett, minden oldalról magára hagyatott szorgalmas nép, hogy csak a levéltárak gazdagodjanak, és ő a haza egykori szikla-oszlopcskája már máttól kezdve minden reményt veszítve, elcsüggedt szívvel, koldusbottal távozók e haza délkeleti tájairól, melyeket ősei szabadon bírtak s mint határőr-nép védelmezett a vad csordák berohanásai ellen.

Ha találkoztak Hétfalunak buzgó pártolói a Bach-korszakban, német, magyar, románi cseh és valljuk meg őszintén még a szász nemzet részéről is Brassót kivéve, kik ha nem is nyiltan, de titokban mindig bátorították a hosszú, költséges és minden kigondolható zaklatások alatt lankadó népet: miért ne táplálhatná szívében most, sokkal kedvezőbb viszonyok közt azt az édes reményt, hogy egy honi kormány nem leend elvakítható és elnémítható, de leend annyi bátorsága és igazgárszeretete, hogy a dőllyős Brassó városnak oda kiáltsa: eddig és ne tovább!

A jelenleg folyó óriási pert nem Hétfalú, hanem Brassó idézte elő, mert 1850-ben roppant erdő és legelő területet iratott magára erőszakosan, melynek a barcasági magyarok és románok voltak tetteges birtokában. A halotti lepelnek 1850-ig csak két harmada volt a népre borítva, ennek lerázhatása végett 1848-ban minden magyar község Barcaságon követeket küldött Ágyagfalvára, kik midőn visszatértek Brassó vidékére és számoltak volna eljárásuk eredményéről, a székely nemzet részéről nyert biztatásról, csakhamar Brassó börtöne fogadta a segélykeresőket s ott szenvedtek míg Bem feketehalmi csatája véget nem vetett Brassó rém uralmának. A reá nézve roppant gazdagodás, e népre nézve pedig a végmegsemmisülés épületének betetőzhetésére Brassó városa legkedvezőbbnek látta azon a magyar nemzetre nézve oly gyászos emlékű éveket, melyek az 1849. évi önvédelmi harc letiprása után következtek.

1849 után siri némaság; került el e hazán, a bátrak félrevonultak, a hatalom karjától remegtek a küzdők, minzenütt vigasztalhallan kétségbeesés, gyászba borult a magyar nemzet ege! Szegény Hétfalú! kirablottan, legyilkoltan a hadi költségek terhe alatt nyögve, honvédfiai üldöztetésén keseregve bátran lehajthatá fejét a siri álomra. És Brassó mosolyogva szemlélte a magyar nemzet óri is fájdalmát, mióta nem e hazában, hanem Bismark országában laktak volna! S hogy Hétfalú pohara csordultig tele legyen emésztő keserűséggel: Brassó városa 1850-től kezdve mai napig milliókat érő erdő és legelő birtokaira kezdé kinyújtani kezét és oly tetemes még most is tartó perköltségbe bonyolítja e szegény népet, hogy isten csodája, hogy még van ereje és kitartása, hogy igazságában bizva folytatni bírja az egy személyben birtokháborító és egyszersmind törvénytörő tulhatalmas Brassó városa ellen a küzdelmet.

Hétfalunak már négy ügyvéde, két magyar, egy német és egy szász faradt ki a hatalmas ellenel szemben. Jelenleg egy Brassó határan és hatalmán és meggyerő befolyásán kívül lakó magyar ügyvéd juttatta az elnyomottak szent ügyét a magyar kormány elé, bátran mondhatni, több kétségbeeséssel, mélyebb felfogással és forróbb odaadással.

Brassó városa sietett a közvéleményt maga részére meghódítani egy mindenfelé kiszort rőpirattal. Hétfalú sem késült századokon át folytatott küzdelmeit és jogos igényeit magában foglaló „Czáfolat“ című rőpirat kiadásával.

Mind azon bármely nyelvű hazafiak, kik 1850-től kezdve társai voltak Brassó igazságtalan, mostoha lejárásának, elnyomó politikájának, könnyen elképzelhetik, hogy 1848 előtt minő utakat, módokat követett el, hogy a világ azt kiálthassa neki: számodra teremtette isten hétfalut, te jogos földesura vagy neki örökön örökök.

Barcaság némely községében könnyen osztozhatott Brassó városa, mert a falusi vezérek vagy aludtak, vagy készakarva oly ultra tereték anépet, hogy midőn szemei kinyiltak, a rászedés hálóiban találtá magát. Pihenjenek csendesen az ily diestelen hazafiság babérain a diadalittas álhősök? Nem eső-e, ha ily vezetők mellett édes hazánk virágzó és virulni igyekező községei nyomorult tengődésre jutnak s a népnevelési intézetek fentartására az ország pénztárából kénytelenek segélyt koldulniok.

Igazság! jöjjön el a te országod, e forró imával kel és fekszik 1873-ban a szegény hétfalusi magyar és román, — és folytatja a küzdelmet őseihez méltólag.

Barcaság többi magyar és román községeit mellözve, kiserjük figyelemmel Bácsfalú és Türkös élet-halál küzdelmét Brassó birtok-fosztásai ellen.

A két község birtokából 1848 előtt kiragos korcsmák és malmok több ezerre rugó évi jövedelmei nem csillapíták le étvágyát muszka falánksággal dicsekedő Brassó városának, frís prédát keresett ott, hol rég gyakorolta ügyes mesterségét, hisz ott isten háta mögött ki is törődött volna Brassó kulturszerű előnyomulásával s terjeszkedésével.

1846 körül történt, hogy három brassói kocsin jövő urak jelentek meg Bácsfalú „Malomdomb“ nevezetű völgy térségén, melyet a község használt emberemlékezet óta sertéslegelőül és kender áztató helyül. Előleges értesítést, folyfán a községi képviselők is ott terentek s miután megtárgyalták a városiak azon akarját, hogy e szabad ternek nagyobb részét el szeretnék foglalni bizonyos építkezésekre, komoly hangon így szólának: „e hely apáinkról maradt ránk, e hely nem eladó, ismerjük mi jól Brassó szokását, nyujtsd oda ma ujjodat, s holnap fejedet is elveszi, hát ezt a malmot ki vette el Szén Jánostól, eltakarodjanak innen az urak, mert különben ezek a fejer tojások (kövek) fogják a mi birtokunkat megvédeni.“ Ez a hely a városé, várjátok csak nyakas csángók, ha szép szerivel nem engedtek, meg-síratjátok ti ezt keservesen“ válaszolá a városkapitány.

És néhány év múlva a Bach-korszakban azon a helyen egy emeletes épület s melléte egy szín emelkedett a brassói pösztö-czeh számára, mely e helyet Bácsfalú tudta nélkül a várostól örök áron megvásárolta, és midőn e szük helyből még 40 öl nagy hosszu helyet is kertnek körülárkoltattott, iszonyu volt a szegény nép elkéseredése. Hasztalan volt minden óvás, minden panasz. Brassóból így hangzott a válsz, minden a városé, ti jobbágyok vagytok! Midőn 1850-ben szervezték hazánkban a járási hivatalokat, Hétfalú nem késelt Hosszfuluban egy járási hivatalt kérni. A terjedelmes, a szászok igaztalan eljárását tartalmazó kérelmet bácsfalusi Gödri János, később monostor-kápolnái járási elnök írta meg, és örvendetes eredményyel. Brassó rögtön ellenkérvényt nyujtott be a kormányhoz és az előbbi határozat ellenére oda csavarta az ügyet, hogy a hosszfulusi járási hivatal legyen Brassóban, hogy így Hétfalú maradhasson továbbra is az ő kezök és szellemök alatt. Nevezett derék hazafi Hétfalú ne ében új kérelmet neveszt a kormányhoz és Hétfalú győzött Brassó minden befolyása s ármánykodása daczára. Ambár alkotmányellenes és gyűlöletes volt a Bach-korszak járási hivatalaival, Hétfalú talált benne jót is, összehasonlítva Brassó monstóhá igazságszolgáltatásával szemben.

Brassónak volt oka a hosszfulusi járási hivatalt keblébe karnie. Akkor talán már hajtáná Bácsfalú havasi patkaja az említt helyre épített gyár kerekét. Mondtuk, hogy a sokat zaklatott Hétfalúnak mindig voltak titokban tanácsadói mindenféle nemzetből. Ezek közé tartozott Szacsován, hosszfulusi járási biztós. Midőn meghallotta a falusiaktól, hogy a szászok Bácsfalú sertéslegelője nagy részét elfoglalták és körülárkolták, titokban azt sugá egy előjárónak, hogy rögtön kapáltassák le az árkot. Megtörtént. Igaz négy ember 30 napig hevert Brassóban elzárva; de az is igaz, hogy a nagy költséggel felemelt épületek mai napig használatlanul hevernek és már is fele részben össze is omlottak, a lekapált sáncokat pedig senki sem bátorzkodott többé felhányatni, holott Bácsfalú nem tartozik azon mérges magyar vagy román fajhoz, mely határvillongásoknál fejstét szokott ellenére emelni. A százados perlekedés ideje alatt nem fordul elő egyetlenegy tetteges bántalom. A szegény nép túrt, szenvedett, kodusodott. Brassó ujjongott, gazdagodott, börtönözött és használt még fegyveres erőt is, csak hogy fitogtassa a világ ámitására földesurhatnámkodását.

A pösztö-czeh akár hányszor kész volt pénzzel is engedékenységre indítani Bácsfalú községet, csak hogy mozgásba hozhassa gyárát, de midőn évi, igen csekély haszonbért sem akart megadni és ez-

zel elismerni a község birtokjogát, a peres helyet használja mint előbb a sertés-corda legelőül és a kender-áztatóul.

Es szives olvasó no hidd, hogy ezzel már lemondott volna a pösztö-czeh igényeiről, állítván hogy a városnak muszáj hogy e helyhez joga lett legyen, mert máskép nem adhatta volna el más birtokát. Hogy a hátrálás ne legyen egészen szegyeteljes, érthetjük e következtetés mivoltát.

Nem kell a levéltárakban kutatni Brassó tulajkapasait, fájdalom, számosakat mutat fel ilyenekül a legutóbbi 24 esztendő s elég ideje már, hogy az „enim és tiéd“ kérdéseink már valahova vége szakadjon, a kecske is megéghessen, mely Hétfalú életfájának gyümölcsseit századokon át rágogatta, (ily kecskének nem szabad hosszas életet kívánni!) de a káposzta, a nyomoru Hétfalú is megmaradjon.

28. 873. szinh. vál.

Színházi felhívás. A szinidény közeledvén, tisztelettel kérétek fel a páholyokat, erkély- és zártzsekeket bérelni kívánó t. cz. közönség, sziveskedjenek magokat f. szeptember hó 20-ig bezárólag a színház épületében levő választmányi titkári irodában délelőtt 9-től 11-óráig előjegyeztetni, úgy szintén a t. cz. páholyjogtulajdonosok is sziveskedjenek páholyaik iránt a kijelölt napig mulhatlanul rendelkezni.

A rendes és kötelező szinidény f. évi október hó 1-én kezdődik és 1874 april 30-án végződik.

A helyarék és egyéb bérleti feltételek a t. a. v. liak maradnak.

Az erkély- és zártzsek bérletdíjak azonban a bérlo közönség nagyobb kényelmére nem mint a a mult évben 24 előadásoként, hanem úgy mint a páholyokra nézve, ha vonként lesznek befizetendők.

Következőleg: Egy középpáholy 192 előadásra azaz: 7 óra 550 frt. o. é. miből octoberre: 82 frt, a következő hónapokra pedig egyenként 78 frt esik.

Egy alsó páholy 192 előadásra azaz 7 óra 500 frt. o. é. octoberre 74 frt. a következő havakra egyenként 71 frt.

Egy felső betűs páholy 192 előadásra azaz 7 óra 400 frt. o. é. octoberre 58 frt. a következő hónapokra 57 frt.

Egy felső páholy 192 előadásra azaz 7 óra 350 frt. o. é. octoberre, valamint a többi hónapokra is 50 frt.

Egy emeleti erkély zártzsek 192 előadásra 161 frt egy hónapra 23 frt. o. é.

Egy I. rendű földszinti zártzsek 192 előadásra 108 frt 50 kr. egy hóra 15 frt 50 kr. o. é.

Egy II. rendű földszinti zártzsek 192 előadásra 88 frt 20 kr. egy hónapra 12 frt 60 kr. o. é.

Egy III. rendű földszinti zártzsek 192 előadásra 72 frt 10 kr. egy hónapra 10 frt 30 kr. o. é.

A páholybérlet az egész 7 havi szinidényre kötelező. Erkély és zártzsekekre havonként is lehet bérelni.

A bérletreszletek általában havonként minden hó első napján előre befizetendők.

A napi árak szintén a mult évek lesznek és pedig:

Közép páholy	5 frt — o. é.
Alsó páholy	4 frt — o. é.
Felső betűs páholy	3 frt 50 o. é.
Felső páholy	3 frt — o. é.
Emeleti erkély zártzsek	1 frt 50 o. é.
Földszinti I rendű zártzsek	80 o. é.
„ II „	70 o. é.
„ III „	60 o. é.
Földszinti állóhely	— 40 o. é.
Ijúsági és altisztji jegy	— 30 o. é.
Karzat	— 20 o. é.

Az erdélyi orsz. színházi választmány.

Kolozsvárt 1873. sept. 3.

Sándor József,

választm. titkár.

Közlemények a magy. kir. honvédelmi miniszterium működéséről 1867—1872.

A miniszter megbízásából hivatalos adatok alapján írta Asbóth János, magy. kir. honvédelmi miniszteri titkár.

Ötödik szakasz.

Felszerelés, élelmezés és elszállásolás.

XXV. A csapatok kiképzése.

Hatodik szakasz:

kiképzés és oktatás.

A csapatok katonai kiképzése, — a mint már említve volt, — mindjárt az első szervezésnél központi tanosztály állítottatott Pesten, mely hivatására kellek kitanítatván: felosztattatott, hogy a belőle alakított keretek felhasználásával az ujonczok oktatását országsszerte meg lehessen kezdeni.

Midőn azonban a honvédség már szervezve, a keretek is állandósítva voltak, a további katonai képzés az évi öszi gyakorlatokon kívül, rendszeresített oktatási fordák által folytatott és e végből egyfelől, másfelől azért, hogy a szolgálatnak minden ágában megfelelő egyének kellő számban kiképeztesse, következő oktatási fordák és iskolák rendszeresítették:

a) az ujonczoktatási fordá minden egyes csapatnál, 8 heti időtartammal, melyben minden honvédújoncz felavataása éveben részt veszzen;

b) gyalogsági altiszti iskolák, zászlóaljankint 32 hallgató, 3 havi időtartammal;

c) lovas altiszti iskola lovasosztályonként 4 1/2 havi időtartammal 2 fordában, összesen 8—16 egyén;

d) gyalogsági utász-iskola, dandáronként 2 havi időtartammal, minden zászlóalj részéről 8 hallgató;

e) gyógyászati és sebesültvivők iskolája dandáronként 2 havi időtartammal, zászlóaljankint 6 ember;

f) tájéltető tanfolyam, 2 havi időtartammal, két-két kerületenkint 12 hallgatóval;

g) lovas-trombitások kiképzése 4 1/2 havi tartammal, 2 fordában, századonként 1 egyén;

h) tábori rendőrök tanfolyama Pesten 2 fordával, mindegyik 5 havi időtartammal, összesen 56 hallgató;

i) szab. áll. számvevő altiszti iskola, minden kerületben 1, három havi időtartammal, 2 folyamában, összesen 344 hallgatóval;

k) altiszti szőlővész iskola, kerületenkint 1, 4 havi időtartammal, összesen 80 hallgatóval;

l) szabadságot állományú gyalog tisztképző iskola, kerületenkint egy, 6 havi időtartammal, 700 hallgatóval;

m) lovas tiszti és tisztképző iskola, 10 havi időtartammal és összesen 60 hallgatóval Jászberényben;

n) központi lövész tanosztály, 6 heti időtartam és 2 fordával, 64 hallgató Pesten.

o) központi szab. áll. kezelőtiszt-képző iskola Budán, 3 havi két folyamában, dandáronként 1 egyén;

p) lovas utászok kiképzése, a gyalogságiakkal együtt, századonként 2 egyén;

q) patkólovások tanfolyama, Jászberényben, 5 havi két folyamában, 40 hallgató; a pesti állatgyógyintézetben hat havi, két folyam, 40 hallgató;

r) a Ludovika-Akademia Pesten, tétl. állománybeli tisztképző tanfolyam 100 hallgatóra s magasabb tiszti tanfolyam 25 hallgatóra (lásd alább tüzetesebben).

Ezen közepek eddigi eredménye jogosít arra a reményre, hogy nemcsak a növekedő állományhoz szükséges csapatbeli keretek, hanem a hadtestek-, hadosztályok-, dandárokhoz stb. megkívántató egyéb törzsek is az 1878. év végével, azaz a honvédség szervezésének befejezése előtt, kellő számban és minőségben kiállíthatók lesznek.

Hogy azonban a katonai kiképzetés ne csak a honvédség szűk körére szorítkozzék, hanem nemzetünk összes harczképes részére kiterjesszessék, már eddig kieszközöltetett, hogy a katonai oktatás- és testgyakorlatok a népiskolába rendes tantárgyul felvéssenek (1863. 38-ik t. cz.) és a törvényjavaslat már elkészült, mely ezen oktatásnak az összes tanuló ifjúságra való kiterjesztését célozza.

Az általános kiképzésre vonatkozókat közt fel- említenő még a honvédeknek tisztii és altiszti kiképzés végetti behívása tárgyában az országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslat is.

A honvédségről szóló 1868-ik évi XLI. törvényozikk csakis az ujonczok kiképzetéséről szól, s 13-ik §-ában azok betanítását 8 heti tartamra sorítja.

Ezen oktatási időtartam elég ugyan arra, hogy az ujonczot harczképes közhonvédé, — de nem elég, hogy azt altisztté lehessen kiképezni, kinek hivatása a jelenkor harczsátánál, hogy osztagát a szírt harczmódban az általános feladat értelmében vezesse, s a csata váratlan eseményei közt is képes legyen azt önállóan vezényelni.

Annál kevésbé elég a 8 havi oktatás arra, hogy a honvédekből használható tisztiek képeztesse.

A honvédségnek a keret-rendszeren alapuló szervezete pedig csak akkor felelhet meg céljának, ha a tisztiek s altisztek szakképzettsége oly tökélyre emelkedett, hogy a csak 8 hetig oktatott legénység bennök a háboru minden viszontagságai közt szilárd támaszra s biztos vezetőkre találjon.

Ennek alapján s tekintettel arra, hogy az 1868-ik évi XLI. törvényozikk 16. §-nak d) pontja értelmében kinevezett szabadságot állománybeli tisztieknek a gyakorlati ügyesség elsajátítására alkalom nyújtassék, a honvédelegénységnek altisztek-ké és tiszték-ké leendő kiképzetésére s a szabadságot állományú tisztieknek a szolgálatban való gyakorlása céljából törvényjavaslatot terjesztett elő a ministerium, melynek értelmében:

azon tekintetből, hogy a honvédség kellő képzettségű és számu tisztikkel és altisztekkel láttathassék el,

addig, míg a honvédségi tisztii és altiszti állománya ki nem egészítették, felhatalmazatik a honvédelmi miniszter, hogy a tisztii és altiszti kiképzésre alkalmas honvédeket, és pedig ezuttal az 1869. évben besorozottak közül, jövőre pedig a legifjabb korosztálybeliekből, a szükséges számban és a kellő kiképzéshez megkívántató időre behívassa.

Ezen felhatalmazás arra is kiterjed, hogy a honvédelmi miniszter a honvédség szabadságot állományába tartozó tisztiket két havi szolgálattal végett egyszer behívassa.

Ezen javaslatok az 1871. évi VI-ik t. cz.-ben emelkedtek törvényerőre.

XXVI. Lövészegyletek.

Miután a honvédség rövid szolgálati ideje magában nem adhatja meg a gyakorlatot, mely a céllovésben egyedül vezethet sikerre, gondoskodni kellett a ministeriumnak, részint, hogy a katonai képzettség e legfőbb fontosságú igényének a honvédek szolgálaton kívül is eleget tegyenek és tehessenek, részint és főleg, hogy a céllovészet ügyének országsszerte oly lendület adassék, mely minél nagyobb mérvben tegye lehetségessé, hogy a honvédség e tekintetben nem egészen kiképzetlen állapotban vegye át ujonczait, úgy, hogy azután a rövid szolgálati idő mellett is elérhető legyen ama tökély, melynek a mai fegyverzet döntő szerepet biztosít.

E célból a fennálló polgári lövészegyletek azon támogatást nyerték, hogy azoknak honvédségi löfegyverek használatra kiadtnak s a szükséges löszert a kiállításí áron kapják; a szabadságot állományú honvédek pedig utasítottak, hogy céllovési gyakorlataikat a nekik ingyen évenként kijáró löszerttel a lövészegyleteknél végezzék.

Magában értetik, hogy egyik főgondját képezte a ministeriumnak, minden módjában álló eszközrel oda hatni hogy az ország ily lövészegyletekkel minél sürűbben hálóztassék be, és szemben az ez irányban eddig mutatkozott sajnos közönyt most összesen 62 megalakult, és 17 alakuló, de a szükséghez képest még távolról sem elegendő számu — egyletekre utalhat.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, sept. 4.

— **Hátralékban levő t. előfizetőinket kérjük, méltóztassanak az illető összegeket hozzánk mihamarabb elküldeni.**

A „Köl. közl.“ szerkesztője.

— **Bécsi ballet.** Carlo Pasqualis a bécs-józsefvárosi színház balletmestere Diseri és Fabri prima ballerínákból álló tánczársulatával városunkba érkezett s mint halljuk szombaton nemzeti színházunkban egyetlenegy nagyszerű előadást rendez a magasabb táncművészetből. Kolozsvár közönségének bizonyval élvezetes estét szerzend a fiatal és szép tánczosnők művészeté annál is inkább, minthogy nálunk Thalia csarnoka már régóta zártan áll; most a légmérséklet is kellemes hűvesre hajlott s így a színházi hőségétől se lehet tartani; azután ki ne túrne el, ha kell, egy kis fáradságot, ha aranyos szárnyakon lebegő tündérek művészetét szemlélheti fényes costümeikben. A ballet Kolozsvárt egy sem mindennapi. Több fővárosban dícséretekkal halmozák el Pasqualis társulatát; tánczosnői kitűnően lejtik a magyar tánczokat is. Megnézzük.

— **Felhívás. Az itteni nemzeti színházban a czukrászat, gyümölcs árulás és ruhatár a jövő téli szindnyere bérbe odandó lévén, felhivatnak a vállalkozni kívánók, adják be ajánlataikat pecsét alatt f. hó 20-ig a titkári irodába. A nemzeti színház igazgatósága, Kolozsvárt, 1873. sept. 3.**

— **A közlekedési ministeriumtól minden hóban egy mérnök megállamkölségen a világiállás megtekintése és tanulmányozására, egyenkint 300 ft. állam-segélyt, és a néhai magyar kancellária épületében lakást kapnak.**

— **Br. Ringelsheim** altábornagy, katonai főparancnok N.-Szebenből hadgyakorlatok meg szemléltetése városunkba mulat.

— **Megakadályozott házförobbanás.** Pusztá-Vöröskertől írják, hogy az ottani uradalmi ispánnak szénája nem lévén egészen rendben, s e miatt az uraság által elboicsáttatván szolgálatából, utolsó perczeit arra használta fel, hogy az uraság tulajdonát képező ispáni lakást föl akará robbantani. Nagymennyiségű löport vitt ugyanis a pinczében s egy kanócot gyújtott meg, maga pedig a mezőre távozott és várta a mi történni fog. — Közben azonban megjött a kerületi szolgabíró és ismerős lévén az ispán házána, ennek távollétében is hozatott magának bort a pinczéből. A cseléd látván az égő kanócot, bort öntött reá s eloltá. A történetet aztán elmondá a szolgabírónak, ki le ment a pinczébe, meggyőződött, hogy itt gonoszított volt forralva, azonnal az ispán után sietett és elfogatta. Az ispán töredelmesen bevallá hogy bosszúból fel akarta vettetni alakást.

— **Lendvai Márton** hosszas betegskedés után october hóban lépik fel ismét a nemzeti színházna, s hogy örömmel várják, az bizonyos.

— **Borszékéből** az idei aug. hó végeig 4 millió itcze borvizet vittek el.

— **Adoma.** Egy ebéd alatt azt kérdezte Morny herczeg Rouhertől, hogy az első pere mi volt? ki bizta meg? és mennyit kapott érte? Az ügyvédi pályára nagyon korán léptem — mondá Rouher — legelőbb egy vidéki bufi jött hozzám, kért vállalam fei az ügyét; mondhatom, elég jól védtem és szerencsésen megnyertem. „Mennyivel tartozom“ — kérde a vidéki ember, „Oh, csekély-

ség az egész“ — válaszolam mosolyogva — „két francot adjon.“ „Mit? — két frankot?“ — kérde a bufi oly hangon mint ha rosszul hallotta volna. — „Hiszen az roppant sok pénz! — Nem lesz elég másfél frank?“ — Nem; — válaszolam — „kétő vagy semmi.“ „Ha ugy tetszik az urnak ám legyen, én inkább választom a semmit,“ és udvariasan meghajta magát, távozott.

— **Uj szerkezetű mentő hajó.** A southamptoni hajógyárban mult szombaton egy Husk kapitány által épített kis tengeri gözöst bocsátottak vízre, melynek rendeltetése mentő hajóul szolgálni. Ez esemény nemcsak tengerparti vidékekre, hanem az egész hajózó közönségre nézve is a legfőbb fontossággal bír. Mindenki ismeri a mentő-csonakok jelentőségét, melyek 1824-ben vétettek először alkalmazásba és 1872-ig nem kevesebbet mint 21 ezer ember életét mentették meg. E mentő-csonakok azonban, bár mily fontosaknak és hasznosaknak bizonyultak, mindig nem segíthettek, mert 16 evezővel egy óra alatt sokszor csak egy mérföldnyire nyomulhatnak előre a zajló tengerben, holott a veszélyeztetett hajó egy percz alatt ugyanannyival siet veszte felé. Husk kapitány tehát azon merész terv kivételére vállalkozott, hogy egy kis gözöst építsen, mely minden időben cirkálhasson a csatornában, és a hajóknak, melyek a szél irányában fekvő part felé haladnak, segítségükre siessen. A hajó oly szilárdan van építve, a mennyire csak lehet, és 70 ló erejű gépekkel fog ellátatni. Teljes felszerelése és nevezetesen a gépek beszerzése végett azonban építője a nagy közönség adakozását akarja igénybe venni. Eddig már több adakozás iratott alá; — a többi között egy czég egy messzire elhangzó harangot ajándékozott, mely már vizaszt és reményt hirdessen a veszélyben forgóknak, egy másik czég kitűnő hajóórát, egy harmadik távesővet ajándékozott és így tovább. A „Peronelle“ — így hívják a hajót, — keresztelésén számos előkelő egyéniség volt jelen; így az earl of Harrington, Suarra herczeg, gróf Bathyányi Edmund, lord Russell.

— **A kolozsvári Takarékpénztár** 1873 augusztus havi üzlet forgalma. Bevételek: 141 betét után 57,426 ft. 41 kr. Visszafizetett váltók 106,725 ft. Visszafizetett előlegek 3,725 ft. Befizetett kamatok 2377 ft. 92 kr. Illetékek 692 ft. 90 kr. Allam illetekek előlegek után 17 ft. 05 kr. összesen 170,964 ft. 28 kr. Pénztári maradvány július 31-ről 49,628 ft. 28 kr. Főösszeg 220,592 ft. 56 kr. Kiadás: Visszafizetett betétek és tőkésített kamatok 125. tétel után 39,004 ft. 64 kr. Betéti folyó kamatokra 26 ft. 07 kr. Leszámitolt váltókrá 110,600 ft. 40 kr. Előlegek értékpapirokra 4,820 ft. Kezelési költségekre 8 ft. Tiszti fizetésekre 391 ft. 66 krajczár. Megjelenési tisztelet díjakra 186 forint. Helybeli pénzüntézeteknél elhelyezményekre 6000 ft. Házadó és aprólékos javítási költség az intézet saját házána 247 ft. 70 kr. Allamilleték előlegek után 17 ft. 05 kr. Összeg 161,301 ft. 52 kr. Pénztári maradvány augusztus 31-én 59,291 ft. 04 kr. Főösszeg 220,592 ft. 56 kr. Kolozsvárt, 1873. aug. 31.

A közönség köréből.*)

„A kolozsvári közlöny“ 194-ik számában orvos Graef József ur egy előbbeni cikkemre válaszol, melyben valótalanúgnak, és olya kívánja cikkemet bemutatni, mintha az koholmány és alap-talan vád lenne. Nem szokásom senkivel hirlapi uton polemizálni, annál kevésbé orvos urral. Én az igazot nyíltan ki szoktam mondani, de miután ön azt (elég vakmerőn) kétségbe vonta, szolgáljon a közvélemény itélő alapjául az alábbi hivatalos bizonyítvány. Különbön jegyezze jól meg magának orvos ur, hogy nem feltámasztani a beteget, — hanem constatálni a betegséget volt fölszólítva s épen ezt nem tette; ez volt a megrovást érdemlő mulasztás,

*) E rovatban megjelenő cikkért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

Jellemvonások.

Örömtelen napok jöttek reánk —
A bárdolatlan is lenéz, leránt.
A lég vad szellemekkel van tele,
Zordan süvöltöz a pokol szele.

Próbáltunk! — A bünbefult öreg
S feslett magzatja dob reánk követ.

A lány, kin a gyalázat vett erőt,
Minél sülyedtebb, annál vakmerőbb.

Maguk fitogtatató üres fejek
A bünt dicsőitik — erény helyett.

S az őz erény koldus sorsára jut:
Gyalazza satnya, korcsos, elfajult.

Csak rajta, hősök, rajta mig lehet,
Fölleg borítja bé a kék eget . . .

S ha majd méhébe nem fér a teher,
Megszüli mennykővét, a mely lever.

TÁRCZA.

Emlék- és közmondatok.

Rimekbe füzte és közli:

Bálinth Gyula.

XXV.

1.

Sokat s jól beszélnek a szép tehetségek;
A jó és kevés szó jelent bölcseséget;
Sokat s rosszat cseveg közönséges lélek.

2.

Az alkalom jó kötötten,
De madárként tova röppen.

3.

Ha a győző szintén legyőzői öngőjét,
Akkor reá nézve kettős a dicsőség.

4.

Szokás ma, hogy soknak bölcselkedik szája,
És aztán cselekszik bolondok módjára.

5.

Oly világos dolgot nehéz lelned,
A mely ellenmondást meg nem szenved.

6.

Minden gyönyörnek meg van salakja,
S nagy rázás könnyen fölzarvarhatja.

7.

Ha az ember nem tud semmit,
Szégyenére nem szolgálhat;
De ha tudni sem törekszik,
Már az aztán nagy gyalázat.

8.

Hogy élvezhessen a szív teljes mértékkel,
Másokkal örömet osztania meg kell.

9.

Nevetséges ott a harag,
Hol erősebb nem vagy magad.

10.

A nagy emberben egy undok véték,
Beszennyez minden erkölcsi éket.

11.

Nem volt se szép, nem volt se jó
Azon korszak,
Melybe bilincs, börtön s bitó
Virágoztak.

12.

Sokszor egy-két bün-szemer
Porba rántja érdemed.

13.

Semmi sem szól ékebben,
Mint a bájos arcz s nemes szem.

14.

A szerencsétlenség, gyalázat s bántalom —
Meztelen mutatnak föl minden oldalon.

15.

A hasznosított napot, letelve,
Kiséri a boldogság érzelme.

16.

A mihelyest a szerencse fölkapott,
Ne ragadtasd el azonnal magadat.

17.

Ha akkor szakaszod meg gyönyörűséged,
A mikor legédesebb — követni fog téged.

18.

Csak balga akar eszeveszetten
Olyat, a mi teljes lehetetlen.

19.

Esküszik a részeg s szerető mindig, de ne hidd
meg.

20.

A mit veszesz, jól megnézzed,
De leginkább — feleséged.

s az, hogy azon eset alkalmából semmi intézkedést nem tett; mert azt állítja, hogy gyuladásos betegségben halt el — de ezen böles állítást az „azt mondjákra” fekteti, nem pedig orvosi tudományára.

Szánalmat gerjesztő az orvos ur szomorú sorsa, hogy ha fapadokon zsugorogva, kénytelen az éjjeket tölteni — habár ilyesmi (eddig) maniaja volt, — mert emlékszik tán még, hogy mikor mint himlő-oltó orvos járt a községekben, több helyütt tehette volna, hogy mint (állítása szerint) én kényelmes puha pamlagon heverjen, de önként cserélte fel az ily kényelmet a falusi birák szénás lézser és fapadjaikkal.

Hagyjuk orvos ur a panaszokat s az önfeláldozási öndicséreteit, beszéljenek a felől a tények s ne szolgáltatasson alkalmat azért ama megjegyzésre, hogy „önfeláldozása önfentartásával van a legszorosabban kapcsolatba” hagyjuk a dícséretet azokra, kiket megillet. Én elmondtam mondandóm — reméllem ön is — a bírálót, hogy kinek van igazza bizzuk másokra — alkalomszerűleg személyesen fogja magát önnekbe mutatni személyes találkozáskor.

Sztrigymenti.

Alólirt bizonyítja, mikép O-Brettyo helységében a legelső hirtelen elbetegült Szász Róza nevű leánynak halála kir. orvos Graef József urnak bejelentett s 1873 19/7 378 szám alatt, a betegség constatació végett kikéretett, hová meg is jelent, de sürgős utja lévén. tovább utazott a nélkül, hogy a betegség okai constatació lettek volna.

O-Brettyo szept. 1. 1873.

Székely Sándor,
kórjegyző.

806—1873 tan. eln. sz.— Kimutatása a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi szeptember 2. este 12 óráig.

Helység neve Kolozsvár sz. kir. város	Lakosság száma	A betegség kiterjedése	Ezekből		Jegyzés.
			meg- gyó- gult	meg- halt	
Julius 1. 1873.	26,382	19/6	4	1081544	533
Felek község	1	6/7	3	61	48 13
Összesen	7	7	7	1081544	533

Medgyesi Tivadár,
h. polgármester.

Biasini gyorsutazási intézete 1873. év augusztus 15-től kezdve

gyorskocsi járatait naponta

Kolozsvárról Szamosujvár-Deésen keresztül Beszterceig és vissza fogja ki-terjeszteni.

Indul Kolozsvárról Szamosujvár és Deésig naponta kétszer reggeli 7 és délután 3 órakor; a reggeli 7 órakor induló gyorskocsival egész Beszterceig utazhatni.

Besztercezőről naponta reggel 6 órakor, Dé-ésről naponta kétszer, reggeli 7 és délután 2 órakor, Szamosujvárról naponta kétszer, reggeli 8 óra 30 perc és délután 3 óra 30 perczkor Kolozsvár felé.

Helyek árai a conductornál és irodákban vannak kifüggesztve. 40 kr-ával mértföldenként, 30 font szabadpdyással számítva. E szerint Kolozsvárról Szamosujvárig 1-ső hely 2 frt 40 kr, 2-ik hely 1 frt 80 kr. Kolozsvárról Deésig 1-ső hely 3 frt 20 kr, 2-ik hely 2 frt 70 kr. Kolozsvárról Bethlenig 1-ső hely 4 frt 80 kr, 2-ik hely 4 frt 20 kr. Kolozsvárról Sömkerékig 1-ső hely 5 frt. 40 kr, 2-ik hely 4 frt 80 kr. Kolozsvárról Besztercezőig 1-ső hely 6 frt 40 kr, 2-ik hely 5 frt 20 kr. Besztercezőtől Sömkerékig 1-ső hely 1 frt 30 kr, 2-ik hely 1 frt 10 kr. Besztercezőtől Bethlenig 1-ső hely 1 frt 80 kr, 2-ik hely 1 frt 40 kr. Besztercezőről Deésig 1-ső hely 3 frt 20 kr, 2-ik hely 2 frt 70 kr. Besztercezőről Sz.-Ujvárig 1-ső hely 4 frt, 2-ik hely 3 frt 40 kr. Besztercezőről

Apahidáig 1-ső hely 6 frt 2-ik hely 5 frt. Tul-suly mértföldenként 1/2 kr-ával számítatik.

Felvételi iroda Kolozvártól Biasini szállodája, Sz.-Ujvártól Begedzsán ur kereskedésében, Deésen a Veresfogadóban, Besztercezőn a városi nagy vendéglőben a piacon a honnét az elindulás is történik.

Kolozsvártól, augusztus 13-án 1873.

Biasini gyorsutazási igazgatósága.

Nyiltér.

[52-60]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

ugyszinte
hugycsőszűkítéseket, magömléseket
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

Dr. Handler Mór

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig
és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13.
szám 1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Felelős szerkesztő Sándor János.

913
Sz. 27183—1873.

Hirdetmény.

Melyvel közhírré tételik, hogy Csik-Sze-redán a dohány nagy tözsdei állomás, mely-nek évenkénti dohány ár forgalma 46.144 forintot tesz, nyilvános verseny útján írásbeli ajánlatok beadása mellett az arra alkalmasnak találandó vállalkozónak fog átadni.

A szabályszerűleg kiállított 50 kr-bélyeg-gel ellátott bepecsételt írásbeli ajánlatok 1873 október hó 6-án déli 12 óráig a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnökségéhez benyújtandók.

A további feltételek ezen m. kir. p.-ü.-igazgatóság kiadó hivatalánál, valamint a csik szépíró m. kir. pénzügyi biztosság-nál megtekinthetők.
Kolozsvártól 1873 augusztus 27-én.

914
1-3

A kolozsvári állami tanítóképződe-ben, folyó hó 10-én délelőtt 9 órakor, külmagyarmatai b. Radákféle helyiségben tartandó nyilvános árlejtésen ki fognak adat-ni: a növénydekek, tanítónők és cselédek élelmezése és a mosás a jövő 1873/4-ik tanévre.

Arverezni kívánók az első tárgyra néz-ve, a tavalói egész vállalati árösszeghez képest 800 forint, az utóbbira nézve 100 forint o. é. tartoznak bántapénzül letenni, mely összeg a vállalkozóval szemben, a vállalati idő lefolyáig biztosíték képen benntartatni fog.

Az árlejtési feltételek Olasz Károly ké-pezei gondnoknál (bel magyarutca 40 sz. a.) előlegesen megtekinthetők.

Kolozsvártól szept. 4-én 1873.
Kovácsi Antal
jegyző.

III. osztályban csak 19 ft 59. a II. oszt. csak 29 ft 41 kron.

A bécsi világtárlat látása mesés meglepetést nyújt. A jelenkor ez egyetlen nagyszerűségének

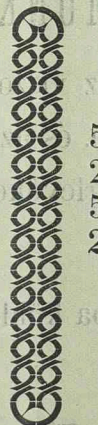
882

17-20

Erdélyben a legnagyobb úti kellék gyári raktár Csapó Sándornál Kolozsvártól.

500 darab úti faláda osztályzattal és a nélkül	4 frt. 80—20 frt.
1000 „ úti bőrdönd	2 frt 80 krtól 40 frt.
500 „ kézi táská	80 krtól, 5 frt.
300 „ úti táská	1 frt 50 krtól, 10 frt.
60 „ felszerelt úti készlet	5 frtől, 40 frt.
500 „ szivar- és pénztárcza, zsebbevaló és oldalt függő	30 krtól, 5 frt.
300 „ zsebbeli gyufatartó	10 krtól, 2 frt.
5000 „ zsebkés	20 krtól, 8 frt.
3000 „ sétatálcza	30 krtól, 10 frt.
500 „ eső- és napernyő	1 frt 10 krtól, 15 frt.

u. m.

50 darab gummi-köpeny	10 frtől, 24 frt.
500 „ szürke szemüveg és czvikker	1 frtől, 2 frt 50 krt.
5000 „ fog- és körömkefe	10 krtól 3 frt.
2000 „ ruha- és hajkefe	50 krtól, 3 frt.
5000 „ mindenféle fésű	10 krtól, 1 frt.
2000 „ fürdő és közöns. viselő kalap	60 krtól, 4 frt.
200 „ oldaltáská, nők és férfiak számára	2 frtől, 10 frt.
100 „ biztonsági úti tálcza	1 frt 50 krtól, 5 frt.
100 „ Revolver	8 frtől, 30 frt.

Legdusabb választék mindenféle közönséges és legfinomabb illatszerekből, szappanyokból, hajkenőcsökből, fogporokból és pépekből.

5000 pár férfi, női és gyermek czipők.

minden szombaton és szerdán indulhatni a reggeli vonatnál és 30 napra érvényes, jegyet válthatni a

Látogatására Kolozsvárról Bécsbe és vissza.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, fűtér br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

fűtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes betükkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözvények, rovatos ivék, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árah, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyvnyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NEZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztetnek be. és azok a **hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**, a **legszerűségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

140—*

Gámán János örökösei könyvnyomdája.